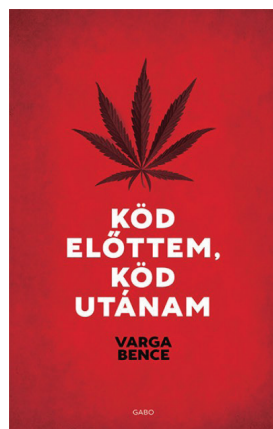

Kadlót Nikolett

Ott kezdődik, ahol véget ér

A *Köd előttem, köd utánam* című regény voltaképpen egy hosszú, részletes beismerő vallomás. Egy mindenáron boldogulni akaró srác felkavaró őszinteséggel előadott monológja, amely nem köntörfalaz: feltárja egy bűnöző gondolkodásmódját, megmagyarázza működési mechanizmusait, és segít megérteni a végül tévútra vezető döntések mögött rejlő okokat.

Mert ez a történet tényleg ott kezdődik, ahol tulajdonképpen véget ér: Feri, a nehéz körülmények között nevelkedett és szocializálódott fiú belebonyolódik a kábítószer-kereskedelembé, nincs fogódzója vagy kínálkozó alternatívája a normális élethez. A könnyen jött sikert követő lebukásról a könyv már az elején sejtet valamit, így alakul ki a regény szerkezete is: időben előreugrunk néhány alkalommal, s a dőlt betűs fejezetek, mint egy belső történettrailer, előrevetítik ennek az életmódnak a kockázatoságát és végül a tragikus befejezést. A kötet záró fejezetében a hosszú megfigyelés után elcsípett Ferit az őt régóta szemmel tartó nyomozó faggatja, a sokat megélt fiú megtörik, többé maga sem hiszi el, hogy ez az életmód – ez a sztori – fenntartható, elhíhető. *„Vállalt vontam, és a legőszintébb hangomat vettem elő, ami csak tőlem tellett. A hang ugyanis fontos. De ami még lényegesebb, a sztori fontos. A sztori annyira fontos, hogy hinni kell benne. A sztorit úgy kell felvezetni, úgy kell előadni, hogy addigra már az embernek magának is valóságnak tűnjön. A sztoriban vallásos áhítattal kell hinni, hogy az ember valójává váljon. (...) Mert a sztori az ember Új Lelkiismerete. Ha volt is régi, a helyét átveszi az Új. Az ember nem kel és fekszik azzal, hogy bűnöző.*

Az ember elkezd hinni abban, amit a belseje diktál. Hogy bár a külvilág szemében bectelen, ő valójában elhivatott dolgot visz végig. A hülyék tengerében nyilván nem hívatlanul mutatott rá az ujj, hogy kijelölje őt annak, aki végbeviszi akarátát, és dicsőségére többet és többet halmoz föl. A legszegényebb fiú, ha végre eleget eszik, Isten dicsőségére lop.”

Tulajdonképpen innen indulunk: mintha a teljes regény a nyomozónak mesélt, hosszú történet lenne arról, hogy miért jutott a főhős idáig, miért alakult úgy az élete, ahogy. Ezt megerősíti a címben megbújó személyesség, az egyes szám első személybe átalakított közmondás is.

Varga Bence második regénye alaposan körbejárja választott témáját, amely minden bizonnal számos olvasót szólít meg izgalmasságával, főként, hogy a téma sajnálatos módon szinte mindennapos híryanagy a sajtóban. A könyvből ráadásul részletesen megismerhetjük a kereskedők, ügynökök, természetők szövevényes világát; nyomon követhetjük, ahogyan Feri szakterületet választ, és lehorgonyoz a természetnél, végigjárva annak számlárlétráját is. Ehhez társul a laza, olvasmányos, ám az alaphelyzethez illően távolságtartó stílus, valamint a pörgő cselekmény, amely garantált kikapcsolódást nyújt olvasójának. Részletgazdag leírásokban lehet részünk, így például könnyen átélhető az egyik első bolti lopás is – szinte együtt izgulunk, izzadunk a főhőssel a szorult helyzetben.

„A szüntelen pénzhiánynak betudhatóan két állandó testőrömmel, a birkózó Tomival és a rettentő paraszterejű Petikével idővel megpróbálkoztunk a bolti lopásokkal is. Bár bűncselekményeink felidézésénél nem kell rodolfós ügyügyességre gondolni – a művellet nagyjából annyiban állt, hogy a lakótelep közértjébe besomfordálva kitérdelt melegítőnadrágunk zsebébe igyekeztünk tömni annyi cigarettát a polcokról, amennyit csak gyöngye, akkor bivalyerősnek vélt gyerekkarjainkkal bírtunk, aztán egyszerűen kisomfordáltunk az üzletből, és fél óra múltán már a Négycsöcsüben árultuk féláron az alkoholistáknak a füstölnivalót – szálanként.”
Ugyanakkor kevés pillanatot találni a történetben, amikor közös-

seget vállalhatnánk a főhőssel. Nagyon eltávolít a szöveg: nem ébreszt rokonszenvet. Ez valószínűleg tudatos szerzői döntés, a szereplő jelleméhez igazodva: a drasztikus, műtétekkel és kórházi élményekkel jócskán megtűzdelt gyerekkort követően a főhős egész életében magára van utalva, s noha évekig egykori kollégájával viszi az üzletet, hamar kiderül, hogy tényleg senkiben sem bízhat. A történet, így a regény egyik nagy hiányossága – vagy fogalmazhatnánk úgy is: nem teljesített elvárása – éppen az, hogy a főhős számára nincs kitörési lehetőség, nem akad fordulópont, ami a helyére billenthetné az életét – pedig Feri keramikus és bórdíszműves végzettséget is szerzett, mégsem kínálkozik egy lehetőség sem a boldoguláshoz. Párkapcsolati próbálkozásai is rendre zátonyra futnak, sőt Ferinek igencsak sajátos elképzelése van a nőkről általában – nem csoda, hogy a könyvben nem sok szerep vagy pozitív konnotáció jut a hölgyeknek. Elgondolkodtató, hogy kivételként egyedül Franciskát, Feri hűgát említhetjük, aki ugyan lehetőséget kínál testvéreinek, de éppen ez a jóhiszeműen és vagány módon felajánlott segítség okozza majd a fiú vesztét, s pecsételi meg a sorsát véglegesen.

„– Nyisd csak ki őket – mosolyogta hamiskásan.

Hüvelykujjammal kitoltam az egyik skatulya belsejét. Egy kis vízálló zacskóban valamilyen törtfehér por volt, imitt-amott apró rögökké összeállva. Egy másikban színes, préselt tabletták, egy harmadikban színtiszta, hófehér, lisztfinomságú por, egy negyedikben kicsiny, még apróbb darabokra perforált bélyegek sorakoztak, mind takarosán bezacskózva.

Meghűlt az ereimben a vér.

– Ez az, amire gondolok? – kérdeztem.

Franciska mosolyogva vont a vállát.

– Egy valamirevaló hűg ott segít, ahol tud – felelte.”

A *Köd előttem, köd utánam* tanulságos történet, betekintést ad egy olyan élethelyzet kulisszái mögé, amiről nap mint nap hallani a televízióban, s tele van vele az internet. A felszínen mindenki ért hozzá valamennyire, vagy legalábbis a látottak-hallottak alapján van elképzelése a kábítószer-kereskedelemről. Mégis, csak

akkor üt igazán nagy erővel egy ilyen történet, ha személyessé válik. Ha testközelből, a felszín alá tekintve próbáljuk megérteni. A legalkalmasabb e megértéshez egy olyanfajta olvasmány, amely cselekményét és stílusát tekintve is kellően gyomron vág, nem kíméli az olvasót a feszültségtől és izgalomtól, s mégis végig megmarad egy szerencsétlenül járt srác monológjának, aki jeltelesen tűnik el saját, kötetbeli életéből: köd előtte, köd utána. Minden bizonnyal Varga Bencét is ez a kíváncsiság, kutatói attitűd vezette a regény megírásakor. Kíváncsian várjuk, milyen téma kelti fel a szerző érdeklődését legközelebb, amelyet remélhetőleg hasonló alapossággal vesz majd szemügyre.

Varga Bence: *Köd előttem, köd utánam*. GABO, 2017

